

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

ГОДИНА/YEAR VI

САРАЈЕВО, 31.10.2022.

БРОЈ/NUMBER 1

ЖИВОТНА СРЕДИНА И ЕНЕРГИЈА

ENVIRONMENT AND ENERGY

Трошкови за заштиту животне средине, 2021

Environmental protection expenditure, 2021

Укупни трошкови за заштиту животне средине сектора индустрије (Б, Ц, Д и Е Класификације дјелатности БиХ), износили су 199.093.619 КМ, односно 0,52% БДП-а БиХ у 2021. години, те су за 23% већи у односу на претходну годину.

Од укупних трошкова за заштиту животне средине, 16,4% је утрошено на инвестиције у заштиту животне средине док је 83,6% утрошено на услуге заштите животне средине. Већина трошкова односи се на управљање отпадом (62,1%), на заштиту ваздуха (12,5%), затим слиједи управљање отпадним водама (12%) и заштита биолошке разноликости (5,8%).

Укупно остварене инвестиције за заштиту животне средине у 2021. години износиле су 32.649.726 КМ. Од укупно остварених инвестиција 67,5% остварено је као инвестиције на крају производног процеса, а преосталих 32,5% су инвестиције у интегрисане технологије.

Укупни текући трошкови за заштиту животне средине износили су 166.443.893 КМ. Од укупних текућих трошкова, 67,5% се односи на интерне текуће трошкове, преосталих 32,5% се односи на екстерне текуће трошкове.

The total environmental protection expenditure of the industry sector (B, C, D and E of the Classification of Activities BiH) amounted to 199.093.619 BAM, or 0.52% GDP of BiH in 2021, and are 23% higher compared to the previous year.

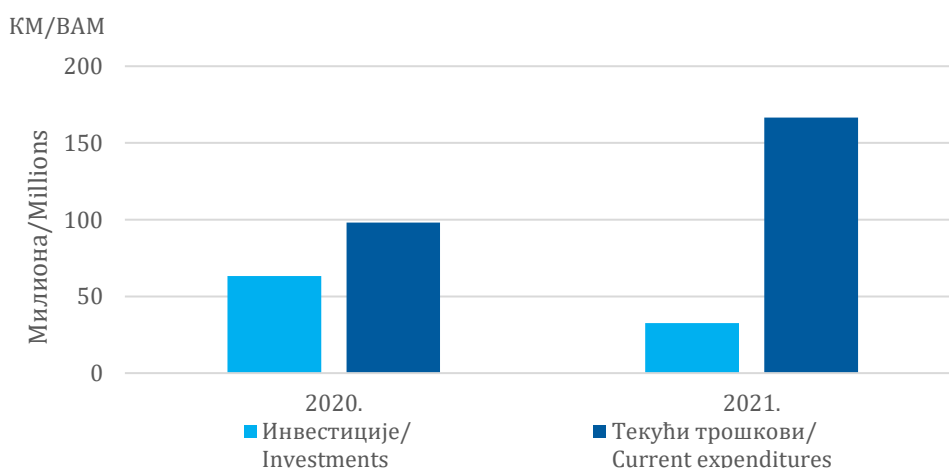
In the structure of environmental protection expenditures, investments account for 16.4% and current expenditures for 83.6%. Most of the expenditures relate to waste management (62.1%), air protection (12.5%) followed by wastewater management (12%) and protection of biodiversity (5.8%).

In 2021, total environmental protection investment expenditure amounted to 32.649.726 BAM. Of the total investments, 67.5% investment was realized as an investment at the end of the production process, and the remaining 32.5% are investments in integrated technologies.

The total current expenditures for environmental protection amounted to 166.443.619 BAM. Of the total current expenditure, 67.5% was spent as internal current expenditure, the remaining 32.5% relate to external costs.

Граф 1. Трошкови за заштиту животне средине, 2021.

Graph 1 Expenditures for environmental protection, 2021

Табела 1. Укупни трошкови за заштиту животне средине, 2021.

Table 1 Total expenditures for environmental protection, 2021

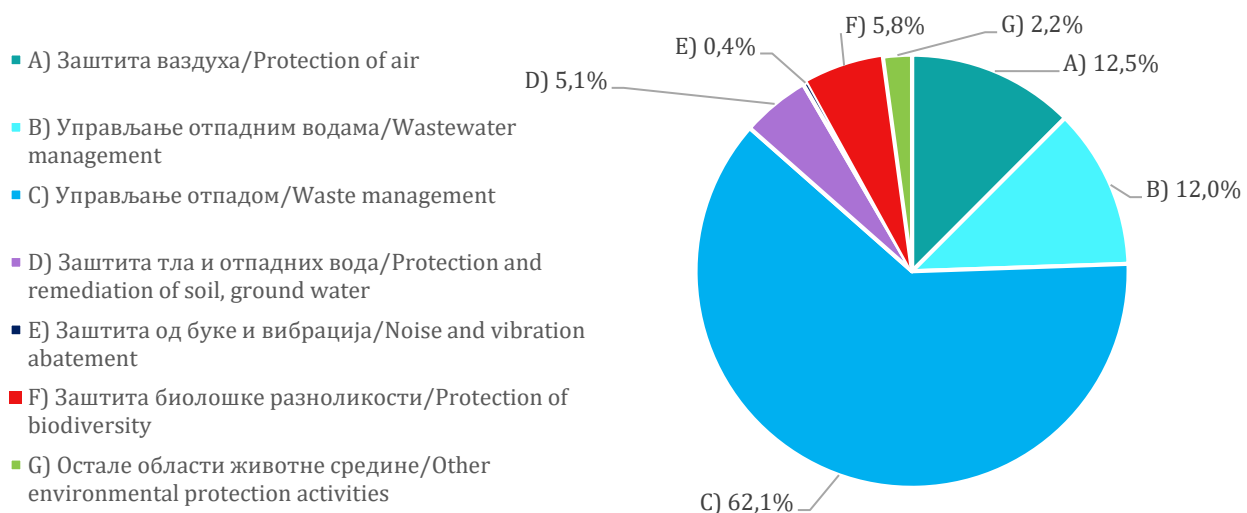
000 KM/BAM

Активности заштите животне средине /Environmental domains	Инвестиције Investments		Текући трошкови Current expenditure		Укупно Total	
	2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Заштита ваздуха /Protection of air	41.218	12.086	11.146	12.765	52.364	24.851
Управљање отпадним водама/Wastewater management	8.950	3.971	14.533	19.865	23.483	23.836
Управљање отпадом/Waste management	10.048	12.393	66.427	111.154	76.475	123.547
Заштита тла и подземних вода/Protection and remediation of soil, ground water	2.004	2.447	1.175	7.702	3.179	10.149
Заштита од буке и вибрација /Noise and vibration abatement	279	663	185	112	463	776
Заштита биолошке разноликости/Protection of biodiversity	364	887	1.224	10.755	1.589	11.642
Остале области животне средине/Other environmental protection activities	400	202	3.433	4.091	3.833	4.293
Укупно/Total¹⁾	63.262	32.650	98.123	166.444	161.385	199.094

1) Укупно не одговара збиру појединих ставки због исказивања у хиљадама.
The sum total is not equal the sum of individual items due to the expression of numbers in thousands.

Граф 2. Укупни трошкови за заштиту животне средине по областима, 2021.

Graph 2 Total expenditures for environmental protection by domains, 2021

Табела 2. Инвестиције за заштиту животне средине по врсти технологије, 2021.
Table 2 Investments for environmental protection by technology 2021

000 KM/BAM

	Укупно¹⁾	Заштита ваздуха	Управљање отпадним водама	Управљање отпадом	Заштита тла и подземних вода	Заштита од буке и вибрација	Заштита биолошке разноликости	Остале области животне средине	
	Total¹⁾	<i>Protection of air</i>	<i>Wastewater management</i>	<i>Waste management</i>	<i>Protection and remediation of soil, ground water</i>	<i>Noise and vibration abatement</i>	<i>Protection of biodiversity</i>	<i>Other environmental protection activities</i>	
Укупно¹⁾	32.650	12.086	3.971	12.393	2.447	663	887	202	Total¹⁾
Инвестиције на крају производног процеса	22.023	6.491	3.309	9.312	1.872	71	861	108	<i>End-of-pipe technology</i>
Инвестиције у спрјечавање загађења животне средине	10.627	5.595	662	3.081	575	593	26	95	<i>Integrated technology</i>

1) Укупно не одговара збиру појединих ставки због исказивања у хиљадама.
The sum total is not equal the sum of individual items due to the expression of numbers in thousands.

Табела 3 Текући трошкови за заштиту животне средине, 2021.
Table 3 Current expenditures for environmental protection, 2021

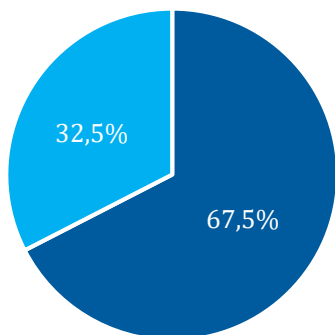
000 KM/BAM

	Укупно	Заштита ваздуха	Управљање отпадним водама	Управљање отпадом	Заштита тла и подземних вода	Заштита од буке и вибрација	Заштита биолошке разноликости	Остале области животне средине	
	Total	<i>Protection of air</i>	<i>Wastewater management</i>	<i>Waste management</i>	<i>Protection and remediation of soil, ground water</i>	<i>Noise and vibration abatement</i>	<i>Protection of biodiversity</i>	<i>Other environmental protection activities</i>	
Укупно¹⁾	166.444	12.765	19.865	111.154	7.702	112	10.755	4.091	Total¹⁾
Интерни текући трошкови	112.396	4.461	14.783	79.106	624	17	10.039	3.365	<i>Internal current expenditures</i>
Екстерни текући трошкови	54.048	8.303	5.082	32.048	7.078	95	716	726	<i>External current expenditures</i>

1) Укупно не одговара збиру појединих ставки због исказивања у хиљадама.
The sum total is not equal the sum of individual items due to the expression of numbers in thousands.

Граф 3. Инвестиције за заштиту животне средине, 2021.

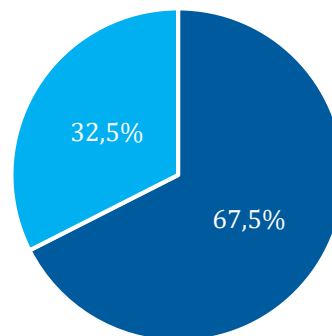
Graph 3 Investments for environmental protection, 2021

- Инвестиције на карју производног процеса/End-of-pipe investments
- Инвестиције у спречавању загађења животне средине/Integrated technology investments

Граф 4. Текући трошкови за заштиту животне средине, 2021.

Graph 4 Current expenditures for environmental protection 2021

- Интерни текући трошкови/Internal current expenditures
- Екстерни текући трошкови/External current expenditures

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методолошка основа истраживања је Уредба (ЕУ) бр. 691/2011 Европског парламента и Савјета о европским економским рачунима животне средине и Уредба (ЕУ) бр. 538/2014 Европског парламента и Савјета о измјени Регулативе (ЕУ) бр. 691/2011 о европским економским рачунима животне средине.

Трошкови за заштиту животне средине (ЕПЕ) дефинишу се као износ новца потрошен на активности директно усмјерене на спречавање, смањење и уклањање загађења или сметњи које проистичу из производних процеса (или потрошње роба и услуга). Подаци о трошковима за заштиту животне средине извјештавају се путем Заједничког упитника ОЕЦД/Еуростат о трошковима и приходима за заштиту животне средине (ЕПЕР). Подаци покривају пет економских варијабли:

- инвестиције у заштиту животне средине,
- инвестиције у третман загађења,
- инвестиције у спречавање загађења,
- текући трошкови за заштиту животне средине,
- субвенције/трансфери који се дају за активности заштите животне средине.

Подаци овог саопштења су добијени годишњим статистичким истраживањем “Трошкови за заштиту животне средине (ИНВ-ОК)”. Истраживањем су обухваћени пословни субјекти разврстани према претежној дјелатности у подручја Класификације дјелатности (КД БиХ 2010): Б – Вађење руда и камена; Ц – Прерађивачка индустрија; Д – Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација; Е – Снабдијевање водом; уклањање отпадних вода, управљање отпадом те дјелатности санације околиша.

Подаци о трошковима за заштиту животне средине прикупљају се за различита подручја околиша према Јединственој европској статистичкој класификацији дјелатности повезаних са заштитом животне средине (СЕРА). Класификација дјелатности заштите животне средине (СЕРА, 2000), разликује девет различитих подручја заштите животне средине: заштита ваздуха и климе, управљање отпадним водама, управљање отпадом, заштита и санација тла, подземних вода и површинских вода, смањење буке и вибрација, заштита биодиверзитета и пејзажа, заштита од зрачења, истраживање и развој и друге активности заштите животне средине.

Инвестициони трошкови се односе на финансијске или материјалне трошкове који имају за циљ стварање нових сталних ресурса или побољшање (реконструкција, доградња, рестаурација, адаптација или модернизација) постојећих предмета трајне имовине. То такође значи трошкове такозване прве инвестиционе опреме. Приказана подјела инвестиционих трошкова развијена је према правилима националног рачуноводственог система.

METHODOLOGY

Methodological basis is Regulation (EU) No. 691/2011 of the European Parliament and of the Council on European Environmental Economic Accounts and Regulation (EU) No. 538/2014 of the European Parliament and of the Council Amending Regulation (EU) No.691/2011 on European Environmental Economic Accounts.

Environmental protection expenditure (EPE) is defined as the amount of money spent on all purposeful activities directly aimed at the prevention, reduction and elimination of pollution or nuisances resulting from the production processes (or consumption of goods and services). Data on environmental expenditure are collected from the European countries through the Joint OECD/Eurostat Questionnaire on Environmental Protection Expenditure and Revenues (EPER). The data covers five economic variables:

- *investments for environmental protection,*
- *pollution treatment investments,*
- *pollution prevention investments,*
- *current expenditure for environmental protection,*
- *subsidies/transfers given for environmental protection activities*

Data on expenditures in environmental protection are based on annually statistical research “Environmental protection expenditures” (INV-OK). The survey covered business entities classified according to the activity in the sectors of the Classification of Activities (KD BiH 2010): B – Mining and quarrying; C – Manufacturing; D – Electricity, gas, steam and air conditioning supply; E – Water supply; sewerage, waste management and remediation activities.

Data on environmental expenditures are collected according to different environmental domains as defined by the Single European Statistical Classification of Environmental Protection Activities (CEPA). CEPA 2000 distinguishes nine different environmental domains: protection of ambient air and climate, wastewater management, waste management, protection and remediation of soil, groundwater and surface water, noise and vibration abatement, protection of biodiversity and landscapes, protection against radiation, research and development and other environmental protection activities.

Investment expenditure refers to financial or material costs, which aim at creating new permanent resources or improving (reconstruction, extension, restoration, adaptation or modernization) the existing objects of permanent property. It also means costs of so called first investment equipment. Presented division of investment costs is developed according to the rules of national accounting system.

Текући трошкови за заштиту животне средине укључују трошкове рада и одржавања активности (технологија, процес, опрема). Текући трошкови су спречавање, смањење или уклањање загађења и других губитака у околишу узрокованих текућим активностима субјекта. Укључују интерне трошкове (укључујући трошкове рада и одржавања постројења за заштиту животне средине, као и накнаде за заштиту животне средине), трошкове услуга које пружају вањски субјекти, накнаде за третман канализације и сакупљање отпада; трошкови контролних система, праћења, лабораторијских истраживања и управљања.

Дефиниције

Инвестиције на крају производног процеса (*end-of-pipe investments*) подразумевају методе, праксу, технологије, процесе или опрему одређену за скупљање и уклањање загађења (нпр. инвестиције у филтере за прочишћавање ваздуха, уређаји за пречишћавање отпадних вода) након њихова настанка.

Инвестиције у спречавање загађења у току производног процеса (инвестиције у интегрисане “чистије технологије”) подразумевају инвестиције за нове или адаптације постојећих метода, пракса, технологија, процеса или опреме одређене за спречавање или смањење количине загађења насталога на извору, с тим да се смањење утицаја на околиш удружи с испуштањем загађивача и/или дјелатностима загађења (као дио производног процеса зове се “интегрисани”).

Интерни текући трошкови намијењени су за рад опреме на крају производног процеса (*end-of-pipe environmental equipment*: материјала, енергије, одржавање; трошкове радне снаге само оних запослених на заштити животне средине и друге интерне текуће издатке (издатке за општу администрацију за заштиту животне средине). **Искључена је** куповина услуга заштите животне средине од јавног сектора или специјалних произвођача.

Екстерни текући трошкови обухватају плаћања трећим странама за услуге заштите животне средине из јавног сектора или специјалним произвођачима који могу бити јавни или приватни (за екстерне накнаде/куповину за сакупљање отпада или обраду отпадних вода те за остало, нпр. издаци за деконтаминацију тла и подземних вода). Искључене су новчане казне.

Environmental protection current expenditure includes costs of activity operation and maintenance (technology, process, equipment). Current expenditure is to prevent, reduce, dispose or eliminate pollution and other environmental losses caused by current activities of the entity. They include internal costs (including costs of operation and maintenance of environmental protection installations as well as environmental charges), costs of services provided by external entities, charges for sewage treatment and waste collection; costs of control systems, monitoring, laboratory research and management.

Definitions

End-of-pipe investments are investments in methods, practices, technologies, processes and equipment designed to collect and remove pollutants (e.g. techniques or equipment, such as air emissions filters, waste water treatment plants, waste disposal facilities) after their release into the environment.

Investments in integrated “cleaner” technologies are investments in improvement of existing or development of new methods, practices, technologies, processes or equipment designed to prevent or reduce the amount of pollution created at the source, thereby reducing the environmental impacts of releasing pollutants and/or other polluting activities (as a part of the production process – thus the designation “integrated”).

Internal current expenditures are intended for the operation of end-of-pipe environmental equipment – material, energy, maintenance, personnel costs (only for the personnel in charge of environmental protection), and other internal current expenditures (training, informing, general administration for environmental protection). Purchases of environmental protection services from the Public Sector or from specialised producers **are excluded**.

External current expenditures include payments to third parties for environmental protection services, including both the Public Sector and specialised producers, both public and privately owned (e.g. external fees/purchases for waste disposal or waste water treatment, expenditure for soil and ground water decontamination). Excluded are fines and penalties.

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 | Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622
Електронска пошта/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница/Web site: www.bhas.gov.ba

Одговорна лица/Responsible persons:

Шевала Корајчевић, шеф Одсјека за статистику животне средине, енергије и регионалних статистика
Ševala Korajčević, Head of Environment, Energy and Regional Statistics Department

Весна Ђужић, директор
Vesna Ćužić, Director

Саопштење приредио: Јосип Зовко
Prepared by: Josip Zovko

Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.
Please consider the environment before printing this document.